

REFLECTIE OP HET WERKJAAR 2006-2007, 2007-2008 EN 2008-2009 BRUSSEL IN UITBREEDING (BUB)

KORTE BESCHRIJVING

2006-2007

Bij Brussel in Uitbreeding (BUB) heeft het voorbije werkjaar (2006-2007) gebruik gemaakt van activiteiten die elkaar in sneltempo opvolgden. Ze werden gebundeld in 5 deelprojecten: een audio- en een dansproject, een orkest- en een buurtwerking en themaweken.

De talrijke activiteiten – bijvoorbeeld 'Dans aan huis', een themaweek over 'Buren en culturen', een vertelmoment in de basisschool, een buurtfeest, enz. – werden zeer enthousiast onthaald zowel door leerlingen en leerkrachten van de Kunsthumaniora Brussel (KHB) als door de betrokken externe partners, de buurt en het bredere publiek. BUB wil komend werkjaar op hetzelfde elan verdergaan.

2007-2008

Ook dit jaar werden door de Kunsthumaniora Brussel heel wat activiteiten ontwikkeld, herhaald of in de steigers gezet. De school omschrijft haar bredeschoolwerking als een drieluik. Een eerste deel bestaat uit een brede werking naar buiten toe met de leerlingen en dit in het verlengde van de reguliere werking. Hierbinnen situeert zich ook de samenwerking met actoren uit de culturele sector. Voorbeelden zijn themaweken, middagconcerten, musical, vertelproject, etc. Een tweede deel speelt zich af in en rond de school als gebouw. De KHB beschikt over een ruime infrastructuur met mogelijkheden voor andere (culturele) actoren. Brosella, Orkest der Lage Landen, Musique Publique zijn alvast enkele die er een stek gevonden hebben. Ook het openstellen van het gebouw voor de buurt en haar bewoners wordt verkend, een wisselwerking die langzaam maar zeker groeit. Daartoe investeert de school samen met haar partners in het zoeken naar mogelijkheden voor het veilig toegankelijk maken van haar lokalen. In een derde luik staat de lokale werking van de Brede School centraal. Het is dit deel van de bredeschoolwerking dat we verder zullen bekijken. Op voorstel van de VGC ging de KHB haar aandacht meer richten op het tot stand brengen van lokale dynamieken en dit in samenwerking met andere actoren uit de buurt. Veiligheid in de buurt en ontmoeting met jongeren met een andere culturele en/of talige achtergrond zijn twee uitgangspunten rond dewelke men aan de slag is.

2008-2009

De drie aspecten van een brede werking zoals hierboven beschreven bleven het uitgangspunt in dit werkjaar. Met dit verschil dat omwille van budgettaire onduidelijkheid het deel rond de lokale werking pas zeer laat in het jaar op gang gekomen is. Het aspect veiligheid in de buurt blijft voor de school een aandachtspunt, maar het initiatief daarvoor ligt eerder bij andere organisaties, en het was dan ook geen deel van de bredeschoolwerking dit jaar. Ontmoeting met andere jongeren werd eveneens als mogelijke piste aangehouden en ook uitgewerkt binnen een activiteit op de eigen campus waar de school onderdak heeft samen met een lyceum.

BEKEKEN DOOR DE BRIL VAN HET REFERENTIEKADER BREDE SCHOOL

Doel: brede ontwikkeling van kinderen en jongeren

2006-2007

De leerlingen van de KHB kregen dankzij het ruime aanbod aan activiteiten de kans om zich breed te ontwikkelen. Naast de cognitieve, artistieke, sociale competenties die op school uitgebreid aandacht krijgen, moesten ze ook andere vaardigheden en attitudes inschakelen: zelf initiatief nemen, contacten leggen met burens van de school of met externe partners, afspraken maken, zich voor een optreden aanpassen aan een nieuwe omgeving, rekening houden met verschillende soorten publiek, enzoverder.

De KHB waakte er bij de keuze van activiteiten over dat deze bijdroegen tot de brede – algemene en artistieke – ontwikkeling van de leerlingen en niet als hoofddoel hadden om publiek te entertainen of evenementen op te luisteren.

2007-2008

De brede ontwikkeling van de leerlingen van de KHB is inherent aan de werking van de school. Leerlingen worden gestimuleerd om een brede waaier aan competenties te ontwikkelen doorheen uiteenlopende situaties waarin ze zich kunnen ontplooiën en door de expliciete keuze om met de leerlingen veelvuldig naar buiten te treden. Met betrekking tot de lokale werking krijgt een deel van de leerlingen, via de leerlingenraad, de kans om bijkomend een aantal ervaringen op te doen waarin ze worden gestimuleerd om als sociale en actieve burger mee te denken.

2008-2009

De bedoeling om de eigen leerlingen zoveel mogelijk kansen te bieden op een betekenisvol en relevant leerproces bleef ook dit jaar het uitgangspunt. Daarbij is er expliciet de intentie om hen ook op maatschappelijk vlak de nodige bagage mee te geven en hun blikveld te openen.

Inhoud: brede leer- en leefomgeving

2006-2007

Tijdens de activiteiten werden de leerlingen van de KHB ondergedompeld in de artistieke beroepswereld. Ze konden hun competenties verder ontwikkelen in zeer uiteenlopende en levensechte contexten.

Deze omgeving beperkte zich niet tot de buurt van de school of het omringende Laken. Ook gerenommeerde cultuurhuizen en organisaties in Brussel en Vlaanderen maakten deel uit van het actieterrein van BUB.

Kinderen en jongeren uit de buurt en van naburige basis- en secundaire scholen kregen de mogelijkheid om met de KHB en haar activiteiten kennis te maken.

2007-2008

Aangezien de meeste leerlingen niet uit Laken of zelfs Brussel afkomstig zijn, is het geen evidentie om voor de leerlingen aanknopingspunten in de buurt te vinden. Leerlingen ervaren de buurt soms als bedreigend, en op sommige plaatsen zelfs als gevaarlijk. Doordat de KHB

gestimuleerd werd (door de VGC) om ook lokaal een werking uit te bouwen, was het even zoeken naar hoe dat concreet kon vorm krijgen. Op de eigen campus, waar ook een lagere en een andere secundaire school gehuisvest zijn, werden al eerder contacten gelegd. Zo is er een vertelproject waarbij de jongeren gaan vertellen in de lagere school. En via het project 'Dans aan huis' trekken leerlingen de buurt in om er bij buurtbewoners thuis een danscreatie te maken. In het voorbije schooljaar werden verdere mogelijkheden verkend om ook buiten het eigen schooldomein een rol te gaan spelen, en dit samen met de leerlingen. Twee sporen tekenen zich daarbij af.

Ten eerste de buurt als (on)veilige omgeving, met name in en rond het station. De school heeft op directieniveau het initiatief genomen om de betrokken partijen (nmbs, politie, mivb, ...) rond de tafel te brengen om zo concrete acties ter verbetering van de situatie te stimuleren. Op niveau van de leerlingen worden voorzichtig de mogelijkheden verkend om een rol te spelen in het project 'Metrocool' waarbij men een lege ruimte in het station wil verbouwen tot een frisse en creatieve ontmoetingsruimte voor reizigers en omwonenden.

Ten tweede kwam er een vraag van een Franstalige school om samen met de leerlingen van de KHB een Nederlandstalig theaterproject op te zetten. Met een duidelijke win-win voor de betrokkenen: Nederlands leren en ondersteund worden in woord en drama enerzijds, eigen expertise overbrengen en verder ontwikkelen anderzijds, en tevens ontmoeting met elkaar. Uit deze vraag groeide het idee om de werking breder open te trekken: meerdere scholen betrekken en starten vanuit een gezamenlijk doel namelijk de leerlingen laten kennismaken met leeftijdsgenoten met een heel andere achtergrond.

De participatie van leerlingen krijgt hier een bijzondere vermelding, omdat de intentie om de jongeren zelf te betrekken in het gehele proces reëel is. De daadwerkelijke realisatie daarvan is voor de KHB nog een proces van zoeken en uitproberen.

2008-2009

Het opzetten van een brede leeromgeving waarbinnen jongeren de kans krijgen om in levensechte contexten leerervaringen op te doen, blijft een sterk punt van de werking van de kunsthumaniora. Dit sluit aan bij de reguliere werking van de school, en vergroot het leerpotentieel voor de leerlingen. Op vlak van verbreding en ondersteuning worden geen activiteiten opgezet, wat veel te maken heeft met het opzet van de school en de populatie (de meeste leerlingen komen van verder weg en hebben geen band met de buurt). Bovenop het brede leren verbonden met de reguliere lessen, is er in dit werkjaar aandacht gegaan naar het opzetten van een uitwisselingsactiviteit met het lyceum dat op dezelfde campus gelegen is. De leerlingen van beide scholen kruisen elkaar regelmatig, maar de verhoudingen zijn niet echt positief te noemen. Vandaar het idee om via een verhalenproject elkaar beter te leren kennen en het wederzijds respect te vergroten. De inzet vanuit de kunsthumaniora kan daarbij weer worden verbonden met de inhoud van enkele reguliere lessen, net zoals dat voor de de leerlingen van het Lyceum het geval is.

Organisatie: breed netwerk

2006-2007

De kern van de organisatie van BUB bevindt zich in de KHB bij de coördinator Brede School en de directeur. Zij kunnen beroep doen op een zeer gedreven leerkrachtenteam enerzijds en een rijk gevuld adressenboek anderzijds. Bovendien wordt de KHB overstelpt met vragen van mensen en organisaties die willen samenwerken of de leerlingen willen inhuren voor één of ander optreden. Contacten worden vaak informeel en snel gelegd in functie van een bepaalde activiteit.

De grote dynamiek die uitgaat van de KHB maakt het voor lokale partners – die vaak met vrijwilligers en aan een trager ritme werken – soms moeilijk om mee aan de kar te trekken. Ideeën blijven bij de KHB opborrelen en worden zeer snel uitgewerkt tot concrete plannen. Partners springen eventueel mee op de kar, maar er is vaak geen tijd om structureel te overleggen, samen te brainstormen, uit te wisselen, vooruit te plannen, taken te verdelen. Omgekeerd heeft de KHB als motor van de drukke BUB-werking weinig tijd om aansluiting te zoeken bij plaatselijke overlegfora zoals het kinderverleg Laken.

2007-2008

De dynamiek van BUB groeit nog steeds voornamelijk in de schoot van de KHB. De KHB heeft een los netwerk van uiteenlopende partners die ze aanboren in functie van de eigen werking, opportuniteiten en noden. Meer en meer groeit daarin ook de aandacht voor de buurt waarin de school gelegen is, ook al zijn vele leerlingen daar niet uit afkomstig.

Voor wat de lokale werking betreft werd een nieuwe coördinator aangesteld, een leerkracht die gedurende enkele uren vrijgesteld is hiervoor. Deze kreeg expliciet de opdracht mee om een stuurgroep uit te bouwen waarin de lokale dynamiek weerspiegeld wordt. Om op die manier een breder netwerk uit te bouwen waarbij ook andere partners in de buurt mee zeggingschap krijgen in de werking van de Brede School. Er waren verschillende formele en informele ontmoetingen met actoren uit de buurt. En met name via het Gemeenschapscentrum groeiden nieuwe contacten. Het uitbouwen van een actieve stuurgroep bleef echter een heikel punt. Enkele keren kwam een groep van mensen samen voor wat een constructieve uitwisseling bleek. Daaruit groeide een ad hoc samenwerking die volgend jaar zal verder lopen rond een schooloverstijgend theaterproject, en voor dat doel volstaat dat voorlopig ook. Deze manier van werken, waarbij je andere partners actief betreft, wordt door de KHB als moeizaam ervaren, er gaat namelijk meer tijd over dan wanneer je zelf een idee lanceert, er partners voor zoekt, en uitvoert. Maar evenzeer wordt verwacht dat een dergelijke werking wel voor meer diepgang kan zorgen. De voor- en nadelen van een dergelijke manier van werken zal zich in de toekomst zeker nog verder uittekenen. En ook de rol van de coördinator, die het geheel met een minimum aan tijd bij elkaar moet brengen (en dat is een bewuste keuze van de school), zal daarin ongetwijfeld nog ter sprake komen.

2008-2009

De KHB werkt met een grote groep van zeer diverse organisaties samen in functie van het bieden van leerkanen voor de leerlingen. En ook op vlak van het ter beschikking stellen van infrastructuur neemt ze haar rol verder op. Een structurele samenwerking in het licht van een lokale werking is evenwel stilgevallen. Vraag blijft of de KHB voor een dergelijke werking de geschikte organisatie is. En of dit zelfs mogelijk is binnen de tijd die aan de 'coördinator' beschikbaar wordt gesteld (2u per week).

UITDAGINGEN

2006-2007

Een fenomeen dat BUB het eerste werkjaar al parten speelde en ook in de toekomst een aandachtspunt zal blijven, is het sneeuwbaaleffect dat de werking met zich meebrengt: talloze partners en organisaties willen voor de ene of de andere activiteit samenwerken met de KHB. BUB zal keuzes moeten blijven maken en de brede ontwikkeling van jongeren als prioriteit moeten blijven bewaken.

Daarnaast stelt zich de vraag hoe de KHB in haar ambitieuze en dynamische werking nog meer aansluiting kan vinden bij de lokale doelgroepen, partners, overlegfora en werkingen. Deze hebben soms meer tijd en ruimte nodig om mee te plannen en hun steentje bij te dragen. De KHB onderzoekt of een overleg met alle partners hierin een eerste stap kan zijn.

2007-2008

Het is duidelijk dat de KHB meer en meer oog krijgt voor de omgeving waarin ze zich bevindt. Omdat de leerlingen zelf niet uit de onmiddellijke of zelfs verdere omgeving van de school komen, blijft het een uitdaging om het doel van de Brede School, namelijk de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren, niet enkel voor de eigen leerlingen te realiseren. Dat de school de sleutels in handen heeft van de Brede School, maar lokaal zelf (nog) weinig wortels heeft, bemoeilijkt dit. Anderzijds heeft de KHB sterke troeven op vlak van breed leren, waar anderen ongetwijfeld bij te winnen hebben. Dit is dan ook grootste uitdaging voor de KHB: van de Brede School een win-win situatie maken, voor uiteenlopende groepen kinderen en jongeren, en diverse partners op uiteenlopende terreinen, en uiteraard ook voor zichzelf.

2008-2009

Afhankelijk van hoe de KHB zich verder wil profileren zullen al dan niet verdere stappen kunnen worden gezet in het uitbouwen van samenwerkingsverbanden. Indien de werking beperkt blijft, en dat is een legitieme keuze, tot het opzetten van levensechte leerervaringen voor de leerlingen, dan kan de huidige werking zonder veel problemen of uitdagingen worden doorlopen. Indien men toch ook nog verder wil met een maatschappelijk luik, dan zullen zowel schoolintern als schoolextern verdere stappen moeten worden ondernomen om dit op een relevante en voor alle betrokkenen zinvolle manier uit te bouwen. Een grotere investering in een coördinatiefunctie dringt zich dan op.

Contactpersoon

Brussel in uitbreiding
Jurgen Wayenberg, Koen Cuypers en Jan Roets
Kunsthumaniora Brussel
Chrysantenstraat 26
1020 Brussel
02/502.05.04
<http://kunsthumaniorabrussel.be/nl/khbru/bredeschool>